

tatinnsetting og belastning og forbindelsen distanse og fixtur. Bone Regeneration Techniques and Bone Classification tar for seg begreper og metoder innenfor beinregenerasjon, distraksjon og grafts. Standard Clinical Situations beskriver klassifisering av beinkvalitet, bløtvev og blodtilførsel. Kapitelet viser mange kasus og fine bilder illustrerer teksten. Special Techniques ser blant annet på bruk av rhBMP-2/ACS, «flapless implant surgery» og replantasjon. Complications omhandler komplikasjoner forbundet med materialer, nerveskader, mandibular perferasjon og periimplantitt.

Boken er grundig, er skrevet i et lett-fattelig (engelsk) språk og har mange fantastisk fine bilder. Bildene er også lagt inn slik at de beskriver prosedyrer, trinn for trinn. Alle underkapitlene er relativt korte. Dette gjør at boken ikke behøver å leses i ett.

Jeg liker boken veldig godt; den er nesten som en «kokebok» hvor man blir sulten av det man leser, det vil si får lyst til å utføre prosedyrene og lære mer om temaet. Det er kanskje ikke en bok for alle tannleger, men absolutt en bok for de som interesserer seg for regenerasjon og implantatbehandling.

Anne Merete Aass

London: Quintessence books: 2013. 536 sider, 1,585 illustrasjoner. ISBN 978-1-85097-233-4 (B9073);

■ Louie Al-Faraje:

Oral Implantology Surgical Procedures: Checklist

Forfatteren er både tannlege og pilot og der kommer ønsket om å lage en sjekklister for implantatbehandling, akkurat som piloter må foreta en grundig sjekk av flyet før man starter. Målet med boken er at im-

plantatkirurgen (erfaren eller ikke erfaren) skal ha et redskap for å øke sikkerheten ved behandlingen. Det er ikke helt klart om det også gjelder assisterende personell (tannhelseassistent/tannpleier/sykepleier).

Boken er delt inn i 5 avsnitt; Planlegging, kirurgi, valg av implantat, postoperative instruksjoner, instrumen-

ter og komplikasjoner. Hvert av avsnittene har undergrupper der hver side inneholder de punktene man skal sjekke.

I første kapittel med planlegging er det listet opp forskjellige risikofaktorer, men det er ikke gjort noen vurdering av betydningen av hver enkelt risikofaktor, fra allergier til cancer. I andre kapittel der man omhandler kirurgiske prinsipper, er det mange selvfølgeligheter. Hvis man ikke er klar over disse, tror jeg ikke denne sjekklisten vil kunne gi bedre kirurgiske resultat.

Kapittelet som omhandler postoperative instruksjoner er imidlertid nyttig. Dette er vel egentlig vel så nyttig for pasienten som for behandleren. Innholdet i dette kunne med fordel også vært gitt pasienten som en sjekklister. All erfaring tilsier også at all denne informasjonen må gis skriftlig ellers så vil dette ikke bli husket hvis denne informasjonen bare gis muntlig. Kapittelet om instrumenter gir en oversikt over de mest vanlige instrument som benyttes og avslutningsvis i kapittelet er det en grei oversikt at man må tenke over og se over lageret av forbruksmateriell som man trenger under inngrepet.

Avslutningskapittelet som omhandler komplikasjoner kan være nyttig som informasjon til pasientene. Men de siste sidene som omhandler hvordan man skal foreta en trakeostomi håper jeg ikke skal bli så mye benyttet på et tannlegekontor.

Boken er litt for omfattende som en sjekklister og litt for lite omfattende som lærebok. Boken er antagelig laget som en dokumentasjon på «Informed consent» at man har sjekket alt og som kan brukes som vedlegg til en journal hvis pasienten skulle gå til sak etterpå. Etter min mening vil en god journal som følger forskriftene være vel så god som at man har haket av på de ulike sjekkpunktene. Antar at denne boken ikke blir noen bestselger i Norge.

Tore Bjørnland

London: Quintessence books: 2013. 92 sider (softcover); 50 fargeillustrasjoner. ISBN 978-0-86715-570-9

■ Palle Holmstrup, redaktør:

Aktuell nordisk odontologi 2014 39. årgang

Som så ofte tidligere bringer denne layoutmessig usofistikerte paperbacken, variert og nyttig stoff. Her er både teori og klinikk flettet sammen på en måte som gjør lesingen effektivt oppdaterende

for en halvgammel tannlege som undertegnede, og rosinen i pølsa; Du får en e-nøkkel med på kjøpet. Denne gir deg online tilgang til tidligere utgaver i ett år.

Boken består av tolv kapitler med varierte temaer som spenner fra vitenskapelighet innen fluorterapi til livskvalitet ved protetisk behandling. Sistnevnte tematikk har åpenbart nådd helt opp til regjeringen som utvidet tilbudet til mennesker med tannløs underkjeve i årets statsbudsjett. Hvert kapittel innledes med et engelsk sammendrag, mens forfatterne forøvrig benytter sine skandinaviske språk.

I første kapittel tar Svante Twetman for seg metoder for fluorbruk og vurderer det vitenskapelige grunnlaget i henhold til de fire nivåene i systemet GRADE (sterkt, moderat, begrenset eller utilstrekkelig). I tillegg til en oppdatering i fluors kariesforebyggende virkninger, gis også en gjennomgang av evidensen bak metodene vi anvender. Det fremstår også som tydelig for denne leser at evidensmetodikken kan ha sine begrensninger slik at behandling ikke behøver å være unyttig selv om den scorer lavt med hensyn til evidens. Eksempelvis er det dårlig med evidens hva gjelder fluors effekt på tilstedeværende kavitetsløs karies, dere vet; den vi i økende grad har lært oss til å observere med oppfordring til interdental renhold og fluor. God evidens er det imidlertid for at tannpuss to ganger daglig med fluortannpasta virker karieshemmende, samt at fluorlakk er den beste profesjonelle metoden.

I kapittel to gir Mats Jontell og Palle Holmstrup en kort presentasjon av allergiske reaksjoner i tannlegepraksis. Klinisk nyttig og redaksjonelt etterfulgt av tredje kapittel som tar for seg anafylaktisk sjokk. Her beskrives emnet kortfattet og klinisk rettet av forfatterne

Eva Rye Rasmussen, Jan Tagesen og Kristianna Mey. Det tas til orde for at tannlegekontorer, i hvert fall i områder uten umiddelbar ambulansedekning, bør være utstyrt med antihistamin og kortikosteroid til injeksjon i tillegg til tilstrekkelig adrenalin.

I kapittel fire beskriver forfatteren Alix Young Vik årsaker til og behandling av Halitose, eller dårlig ånde som det heter på folkemunne. En kort og konsis gjennomgang som kan være grei å repetere før neste pasient tar opp temaet. En enkel omarbeidelse kunne bli til god pasientinformasjon.

Kapittel fem er forfattet av Ivar Espelid og Jon E. Dahl og tar for seg bruk av glassionomerer i melketenner. Gjennomgangen viser at anbefalinger på dette området må skje på et beskjedent evidens-grunnlag. Ikke desto mindre ender forfatterne med seks anbefalinger som sikkert vil være et fornuftig utgangspunkt ved klasse II-fyllinger hos barn.

Også kapittel seks omhandler tannfargede fyllingsmaterialer i det Ana Raquel Benetti og Anne Peutzfeldt spør: «Plastfyllinger i lag eller bulk – hva er mulig i dag?». Konklusjonen er som så ofte i vårt fag; dersom teknikken og materialene vi allerede benytter fungerer så er det klokt å avvente mer og bedre dokumentasjon før de nye bulk-materialene tas i bruk i større omfang.

Mer forskning og klinisk erfaring i kapittel sju, denne gang knyttet til frakturer i keramer. Forfatterne Marit Øilo, Ketil Kvam og John E. Tibbals konstaterer at porselensfrakturer i den kliniske hverdagen skjer på andre steder i porselenet (cervicalt) enn ved in vitro tester. Dette har ledet til spennende nyutvikling av testmetoder for å bringe materialforskningen nærmere pasientenes behov. Det skal bli spennende å følge dette arbeidet videre, ikke minst med tanke om prepareringsdesign og tannteknisk fremstilling må endres.

En tur inn i den virkelige lilleputtverden tar Nils Roar Gjerdet og Vibeke Ansteinssen oss med på i kapittel åtte, der temaet er Nanomaterialer. Som de skriver; anvendelse av nanopartikler i restaureringsmaterialer innebærer neppe et kvantesprang i kvalitet, men snarere en langsom evolusjon mot bedre materialer. Nanoteknologi står også sentralt når Ann Wennerberg og

Tomas Albrektsson i kapittel ni gjennomgår nye overflatemodifikasjoner på orale implantater. Det er vanskelig å skille effekten av flere virkemidler og åpenbart behov for mer forskning.

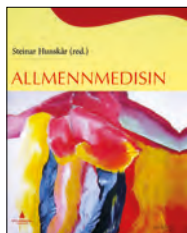
Tilbake til klinikerens hverdag i kapitlene ti og elleve der Bengt Øwall først tar leseren gjennom flere eksempler på «Fast protetik ved begrenset økonomi», med greie illustrasjoner. Deretter understreker Harald Gjengedal, Esben Boeskov Øzhayat og Einar Berg sammenheng mellom livskvalitet og protetisk rehabilitering. Som nevnt har kunnskapen de bringer til torgs allerede fått politiske konsekvenser i Norge.

Siste kapittel i Odontologi 2014 tar for seg «Trygg bruk av laser i tannpleien». Ellen M. Bruzell og Lill Tove N. Nilsen registrerer at bruk av laser innen odontologien er fordoblet i løpet av de siste fem årene. Dette til tross for begrenset dokumentasjon på laserbehandlingens fordeler fremfor konvensjonell behandling samt at laser også innebærer risiko for skadeutvikling.

Carl Christian Blich

*København: Munksgaard; 2014.
ISBN 978-87-628-1251-2*

■ Steinar Hunskaar, redaktør: Allmennmedisin

Allmennmedisin er en stor bok i tilnærmet A4 format på 984 sider. Førsteutgaven kom i 1997, og tredje reviderte utgave er et samarbeidsprodukt med en hovedredaktør, fem medredaktører og mer enn sytti forfattere. Boken er en lærebok/oppslagsverk som primært henvender seg til den allmennpraktiserende lege. Den har en omfattende innholdsoversikt som er lett å finne frem i. I tillegg har den et 30 siders stikkordsregister.

Boken er delt opp i seks hoveddeler med underkapitler. Hver hoveddel har egen fargekode. Del én omfatter allmennmedisin og allmennpraksis. Man får her en oversikt over arbeidssituasjonen i allmennpraksis, den kliniske samtalen og diagnostiske prosesser.

Del to omtaler viktige organovergripende sykdommer som tretthet og slapphet, vekttap, feber, svimmelhet,

pustevansker, brystmerter og akutte magesmerter. Man går her ut fra ett symptom som har organovergripende differensialdiagnoser.

Del tre omfatter mer enn halve boken og omtaler sykdommer i kroppens organer. Det er ikke noe klart skille mellom kirurgiske og medisinske sykdommer. Det er lagt vekt på praktiske problemstillinger som møter allmennlegen. Det kan være alt fra seksuelle dysfunksjoner til blå negler og hvordan man fjerner en fastsittende fiskekrok.

Del fire omfatter livsløpet. Det begynner med barn og ungdom, og avsluttes med omsorg ved livets slutt.

Del fem tar for seg konsultasjoner med ulike formål. Det er helsekontroll av friske, røykeavvenning, rusproblematikk og innvandringsproblematikk.

Siste del seks omtaler det å være allmennlege. Man tar for seg risikovurderinger, prioriteringer, feilbehandling, etiske overveielser og allmennmedisins endring og utvikling.

Boken er skrevet i et lettfattelig språk og gir god og omfattende informasjon om allmennmedisinske problemstillinger. Den kan virke litt kjedelig da den er ganske ensformig med mye skrift og lite illustrasjoner og bilder. F.eks. kunne man ønsket seg kliniske bilder av de mest vanlige hudsykdommer.

Boken er god på kommunikasjon og godt oppdatert på nyere behandlingsmetoder. Den tar opp praktiske problemstillinger med eksempler på vanskelige temaer.

For tannleger er boken fin som oppslagsverk for bedre å kunne sette seg inn i enkeltpasienters spesielle problemer. Den kan også anbefales for den interesserte tannlege som ønsker å øke sitt kunnskapsnivå innen generell medisin.

Olav Anders Olstad

*Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS; 2013.
3. utgave. 948 sider.
ISBN/EAN: 9788205401921*